

ACADEMIC FOCUS

เอกสารวิชาการ

ประธานสภาผู้แทนราษฎร

สำนักวิชาการ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

ดาวน์โหลดเอกสารได้จาก

<https://library.parliament.go.th/>

Academic Focus

กรกฎาคม 2566

สารบัญ

บทนำ	1
ความหมายและความเป็นมา	2
คุณสมบัติของประธานสภาผู้แทนราษฎร	2
อำนาจหน้าที่และภารกิจของประธานสภาผู้แทนราษฎร	4
การเลือกประธานสภาผู้แทนราษฎร	7
ทำเนียบประธานสภาผู้แทนราษฎร	10
อัตราค่าตอบแทนของประธานสภาผู้แทนราษฎร	17
บทวิเคราะห์ประเด็นเกี่ยวกับ	17
การเลือกประธานสภาผู้แทนราษฎร	
บทสรุปและข้อเสนอแนะของผู้ศึกษา	19
บรรณานุกรม	20

เอกสารวิชาการอิเล็กทรอนิกส์

สำนักวิชาการ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

<https://www.parliament.go.th/library>

ประธานสภาผู้แทนราษฎร

บทนำ

ประเทศไทยได้มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญ เป็นกฎหมายหลักในการปกครองประเทศมาแล้วถึง 20 ฉบับ แต่ฉบับจะมีหลักการใหญ่ที่คล้ายคลึงกัน และมีความแตกต่างกันไปบ้างในรายละเอียด ในบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับประธานสภาผู้แทนราษฎรก็เช่นกัน ในช่วงแรกรัฐสภา มีเพียงสภาเดียว คือ สภาผู้แทนราษฎร ประธานสภาผู้แทนราษฎรจึงดำรงตำแหน่งประธานรัฐสภาด้วย แต่ต่อมาเมื่อประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2489 รัฐธรรมนูญกำหนดให้ “รัฐสภา” ประกอบด้วยวุฒิสภาและสภาผู้แทน โดยให้ประธานวุฒิสภาเป็นประธานรัฐสภา ประธานสภาผู้แทนเป็นรองประธานรัฐสภา ต่อมารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช 2490 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2492 และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2511 กำหนดให้รัฐสภาประกอบด้วยวุฒิสภาและสภาผู้แทนราษฎร โดยให้ประธานวุฒิสภาเป็นประธานรัฐสภา ประธานสภาผู้แทนราษฎรเป็นรองประธานรัฐสภา ต่อมารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2517 กำหนดให้รัฐสภาประกอบด้วยวุฒิสภาและสภาผู้แทนราษฎร โดยกำหนดให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรเป็นประธานรัฐสภา ประธานวุฒิสภาเป็นรองประธานรัฐสภา หลังจากนั้นรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2521 ได้กำหนดให้รัฐสภาประกอบด้วยวุฒิสภาและสภาผู้แทนราษฎร โดยกำหนดให้ประธานวุฒิสภาเป็นประธานรัฐสภา ประธานสภาผู้แทนราษฎรเป็นรองประธานรัฐสภา จนกระทั่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ได้มีการเปลี่ยนแปลงโดยกำหนดให้

ประธานสภาผู้แทนราษฎรเป็นประธานรัฐสภา และประธานวุฒิสภาเป็นรองประธานรัฐสภา ฉะนั้น รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2517 ครอบคลุมถึงรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ก็ยังคงกำหนดเช่นเดียวกัน เว้นแต่รัฐธรรมนูญ ปี 2521 ที่กำหนดให้ประธานรัฐสภามาจากประธานวุฒิสภา ซึ่งนับจากวันที่ประเทศไทยมีผู้ดำรงตำแหน่งประธานสภาผู้แทนราษฎรคนแรก เมื่อปี 2475 จนถึงปัจจุบัน ประเทศไทยมีผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าว รวมจำนวน 27 คน

ความหมายและความเป็นมา

คำว่า “**ประธานสภาผู้แทนราษฎร (Speaker)**” มีผู้ให้ความหมายไว้หลายแบบ อาทิ หมายถึง ผู้ที่เป็นประธานของที่ประชุมสภา เดิมทีเดิยคำนี้ใช้เรียก ประธานสภาสามัญของอังกฤษ เนื่องจากมีอำนาจหน้าที่ “พูด” แทนสามัญชนในรัฐสภา (คณิน บุญสุวรรณ, 2548, น. 564) หรือหมายถึง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งได้รับเลือกตั้งจากที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร และพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งให้เป็นประธานสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งนอกจากจะเป็นประมุขของสภาผู้แทนราษฎรแล้วยังเป็นประมุขของฝ่ายนิติบัญญัติ คือ รัฐสภาอีกด้วย (คณิน บุญสุวรรณ, 2520, น. 246-247) รวมทั้งหมายถึง ผู้ที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งหมด (ทุกพรรคการเมือง) ได้เลือกขึ้นมาให้เป็นประธานของพวกตน เพื่อให้ทำหน้าที่ควบคุมและจัดการประชุมให้มีประสิทธิภาพ ประธานสภาจะต้องเป็นกลางในทางการเมืองในการปฏิบัติหน้าที่ของตน (เดโช สวานานนท์, 2547, น. 150)

ภายหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข โดยมีการประชุมสภาผู้แทนราษฎรครั้งแรก เมื่อวันที่ 28 มิถุนายน 2475 พระราชบัญญัติธรรมนูญการปกครองแผ่นดินสยามชั่วคราว พุทธศักราช 2475 ที่ใช้ในการปกครองประเทศ ขณะนั้น ได้บัญญัติไว้ในมาตรา 18 ว่า “ให้สมาชิกเลือกกันขึ้นเป็นประธานของสภา 1 นาย มีหน้าที่ดำเนินการของสภา และมีรองประธาน 1 นายเป็นผู้ทำการแทน เมื่อประธานมีเหตุขัดข้องชั่วคราวที่จะทำหน้าที่ได้” ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรในขณะนั้นได้เลือก “**มหาอำมาตย์เอก เจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี**” (สนั่น เทพหัสดิน ณ อยุธยา) ให้ดำรงตำแหน่งประธานสภาผู้แทนราษฎร และให้นายพลตรี พระยาอินทรวชิต เป็นรองประธานสภาผู้แทนราษฎร จึงถือได้ว่าประเทศไทยได้มีผู้ดำรงตำแหน่งประธานสภาผู้แทนราษฎรเกิดขึ้นนับแต่นั้นมา

คุณสมบัติของประธานสภาผู้แทนราษฎร

ในปัจจุบันคุณสมบัติของประธานสภาผู้แทนราษฎรไม่ได้กำหนดไว้เป็นลักษณะเฉพาะ แต่ต้องเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (สส.) ที่ผ่านการรับรองจากคณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) เท่านั้น ดังนั้น สส. ทุกคน จึงมีคุณสมบัติในการเป็นประธานสภาผู้แทนราษฎรทั้งสิ้น ไม่มีกฎหมายระบุไว้ว่าต้องอายุขั้นต่ำเท่าใด หรือต้องผ่านประสบการณ์อะไรมา ขอเพียงเป็นตัวแทนประชาชนจากการเลือกตั้งก็มีสิทธิเป็นประธานสภาผู้แทนราษฎร ทั้งนี้ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 116 วรรคสอง กำหนดไว้ว่า “สส. คนใดที่ดำรงตำแหน่งประธานและรองประธานสภาผู้แทนราษฎรจะเป็นกรรมการบริหารหรือดำรงตำแหน่งใดในพรรคการเมืองในขณะเดียวกันไม่ได้” นอกจากนี้ มาตรา 118 (3) กำหนดไว้ว่า “ห้ามดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี หรือข้าราชการการเมืองอื่นด้วย” รวมถึงให้เป็นไปตามคุณสมบัติลักษณะต้องห้าม และข้อห้ามของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ดังนี้

1. คุณสมบัติของผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (มาตรา 97)

1.1 มีสัญชาติไทยโดยการเกิด

1.2 มีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบห้าปีนับถึงวันเลือกตั้ง

1.3 เป็นสมาชิกพรรคการเมืองใดพรรคการเมืองหนึ่งแต่เพียงพรรคเดียวเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่า 90 วันนับถึงวันเลือกตั้ง เว้นแต่ในกรณีที่มีการเลือกตั้งทั่วไปเพราะเหตุยุบสภา ระยะเวลา 90 วันดังกล่าวให้ลดลงเหลือ 30 วัน

1.4 ผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ต้องมีลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้ด้วย

- มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในจังหวัดที่สมัครรับเลือกตั้งมาแล้วเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่า 5 ปีนับถึงวันสมัครรับเลือกตั้ง

- เป็นบุคคลซึ่งเกิดในจังหวัดที่สมัครรับเลือกตั้ง

- เคยศึกษาในสถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในจังหวัดที่สมัครรับเลือกตั้งเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่า 5 ปีการศึกษา

- เคยรับราชการหรือปฏิบัติหน้าที่ในหน่วยงานของรัฐ หรือเคยมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในจังหวัดที่สมัครรับเลือกตั้ง แล้วแต่กรณี เป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่า 5 ปี

2. ลักษณะต้องห้ามของผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (มาตรา 98)

2.1 ดิตยาเสพติดให้โทษ

2.2 เป็นบุคคลล้มละลายหรือเคยเป็นบุคคลล้มละลายทุจริต

2.3 เป็นเจ้าของหรือถือหุ้นในกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนใด ๆ

2.4 เป็นบุคคลผู้มีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามมาตรา 96 (1)

(2) หรือ (4)

2.5 อยู่ระหว่างถูกระงับการใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นการชั่วคราวหรือถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง

2.6 ต้องคำพิพากษาให้จำคุกและถูกคุมขังอยู่โดยหมายของศาล

2.7 เคยได้รับโทษจำคุกโดยได้พ้นโทษมายังไม่ถึง 10 ปีนับถึงวันเลือกตั้ง เว้นแต่ในความผิดอันได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

2.8 เคยถูกสั่งให้พ้นจากราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจเพราะทุจริตต่อหน้าที่หรือถือว่ากระทำการทุจริตหรือประพฤติมิชอบในวงราชการ

2.9 เคยต้องคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอันถึงที่สุดให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน เพราะร่ำรวยผิดปกติ หรือเคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดให้ลงโทษจำคุกเพราะกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

2.10 เคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่ากระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม หรือกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยความผิดของพนักงานในองค์การหรือหน่วยงานของรัฐ หรือความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ที่กระทำโดยทุจริตตามประมวลกฎหมายอาญา ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน กฎหมายว่าด้วยยาเสพติดในความผิดฐานเป็นผู้ผลิต นำเข้าส่งออก หรือผู้ค้า กฎหมายว่าด้วยการพนันในความผิดฐานเป็นเจ้ามือหรือเจ้าสำนักกฎหมายว่าด้วยการป้องกัน

และปราบปรามการค้ามนุษย์ หรือกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินในความผิดฐานฟอกเงิน

- 2.11 เคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่ากระทำการอันเป็นการทุจริตในการเลือกตั้ง
- 2.12 เป็นข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำนอกจากข้าราชการการเมือง
- 2.13 เป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น
- 2.14 เป็นสมาชิกวุฒิสภาหรือเคยเป็นสมาชิกวุฒิสภาและสมาชิกภาพสิ้นสุดลงยังไม่เกิน 2 ปี
- 2.15 เป็นพนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ หรือเป็นเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ
- 2.16 เป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ หรือผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ (กรรมการการเลือกตั้ง ผู้ตรวจการแผ่นดิน กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ กรรมการตรวจเงินแผ่นดิน หรือกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ)
- 2.17 อยู่ในระหว่างต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง
- 2.18 เคยพ้นจากตำแหน่งเพราะเหตุตามมาตรา 144 หรือมาตรา 235 วรรคสาม

อำนาจหน้าที่และภารกิจของประธานสภาผู้แทนราษฎร

เมื่อมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าแต่งตั้งแล้ว ประธานสภาผู้แทนราษฎรมีอำนาจหน้าที่หลายประการ สรุปได้ ดังนี้

1. อำนาจหน้าที่ตามที่รัฐธรรมนูญกำหนด

สำหรับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 กำหนดให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

- 1.1 เป็นประธานรัฐสภา (มาตรา 80)
- 1.2 เป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ ดังต่อไปนี้
 - นำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงมีพระบรมราชโองการแต่งตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งสภาผู้แทนราษฎรมิมีมติเห็นชอบให้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี และเป็นผู้ลงนามสนองพระบรมราชโองการแต่งตั้งนายกรัฐมนตรี (มาตรา 158 และ 159 แต่ตามบทเฉพาะกาลกำหนดให้ต้องมีมติเห็นชอบจากที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภา (มาตรา 272))
 - ลงนามสนองพระบรมราชโองการแต่งตั้งผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร (มาตรา 106)
 - ประกาศในราชกิจจานุเบกษาให้ผู้มีชื่ออยู่ในลำดับถัดไปในบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองเลื่อนขึ้นมาเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแทนตำแหน่งที่ว่าง ภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ตำแหน่งนั้นว่างลง (มาตรา 105 (2))
- 1.3 เป็นผู้ส่งเรื่อง ส่งความเห็น เสนอเรื่องพร้อมความเห็นและส่งคำร้องไปยังศาลรัฐธรรมนูญ เพื่อวินิจฉัย ดังนี้

- ส่งคำร้องในกรณีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ เห็นว่าสมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรคนใดคนหนึ่งมีเหตุสิ้นสุดลง (มาตรา 82 วรรคหนึ่ง)

- ส่งร่างพระราชบัญญัติที่สภาผู้แทนราษฎรเห็นว่า ร่างพระราชบัญญัติที่คณะรัฐมนตรีหรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเสนอหรือส่งให้พิจารณาใหม่นั้น เป็นร่างพระราชบัญญัติที่มีหลักการอย่างเดียวกันหรือคล้ายกันกับหลักการของร่างพระราชบัญญัติที่ต้องยับยั้งไว้ (มาตรา 139)

- ส่งความเห็นในกรณีที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา เห็นว่าร่างพระราชบัญญัติใดที่รัฐสภาให้ความเห็นชอบแล้ว แต่นายกรัฐมนตรียังไม่ได้นำขึ้นทูลเกล้าเพื่อทรงลงพระปรมาภิไธย มีข้อความขัดหรือแย้งหรือถูกตราขึ้นโดยไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ (มาตรา 148 (1))

- ส่งความเห็นในกรณีที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ เห็นว่าร่างข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎรที่สภาผู้แทนราษฎรนั้นเห็นชอบแล้ว แต่ยังมีได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา มีข้อความขัดหรือแย้งหรือถูกตราขึ้นโดยไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ (มาตรา 149)

- ส่งความเห็นในกรณีที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ เห็นว่าความเป็นรัฐมนตรีของรัฐมนตรีคนใดคนหนึ่งสิ้นสุดลง (มาตรา 170 วรรคสาม)

- ส่งความเห็นในกรณีที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎรเข้าชื่อเสนอความเห็นก่อนที่สภาผู้แทนราษฎรจะได้อนุมัติพระราชกำหนดว่าพระราชกำหนดไม่เป็นไปเพื่อประโยชน์ในอันที่จะรักษาความปลอดภัยของประเทศ เพื่อความปลอดภัยสาธารณะ ความมั่นคงทางเศรษฐกิจของประเทศ หรือป้องกันภัยพิบัติสาธารณะ หรือกรณีไม่เป็นกรณีฉุกเฉินที่มีความจำเป็นเร่งด่วนที่มีอาจหลีกเลี่ยงได้ (มาตรา 173)

1.4 เป็นกรรมการในคณะกรรมการสรรหาบุคคลให้ดำรงตำแหน่งในองค์กรต่าง ๆ

- กรรมการสรรหาตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ (มาตรา 203)

- กรรมการสรรหาผู้ตรวจการแผ่นดิน (มาตรา 228)

- กรรมการสรรหากรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (มาตรา 232)

1.5 อำนาจหน้าที่อื่น เช่น

- ดำเนินกิจการของสภาผู้แทนราษฎรเพื่อให้เป็นไปตามข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร (มาตรา 119)

- สั่งให้ปล่อยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้ถูกจับขณะกระทำความผิดในระหว่างสมัยประชุม (มาตรา 125 วรรคสอง)

- ร้องขอให้ปล่อยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้ซึ่งถูกคุมขังในระหว่างสอบสวนหรือพิจารณาอยู่ก่อนสมัยประชุม เมื่อถึงสมัยประชุม (มาตรา 125 วรรคสาม)

- วินิจฉัยว่าร่างพระราชบัญญัติที่จะให้สภาพิจารณามีสาระสำคัญเกี่ยวกับเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ ผู้พิการ หรือทุพพลภาพ (มาตรา 128 วรรคสอง)

- กำหนดสัดส่วนของกรรมาธิการสามัญซึ่งแต่งตั้งจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในกรณีที่ยังไม่มีข้อบังคับการประชุมสภา (มาตรา 129 วรรคท้าย)

- จัดให้มีการประชุมร่วมกันของประธานสภาผู้แทนราษฎรและประธานคณะกรรมาธิการสามัญทุกคณะ ในกรณีที่สงสัยว่าร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญใดเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินที่จะต้องมีการรับรองของนายกรัฐมนตรีหรือไม่ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่มีกรณีดังกล่าว (มาตรา 134 วรรคสอง วรรคสาม)

- สั่งให้ระงับการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่สภาผู้แทนราษฎรแก้ไขเพิ่มเติมจนมีผลทำให้มีลักษณะเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินไว้ก่อน แล้วจัดให้มีการประชุมร่วมกันของประธานสภาผู้แทนราษฎรและประธานคณะกรรมาธิการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎร เพื่อวินิจฉัยภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่มีกรณีดังกล่าว และส่งร่างพระราชบัญญัตินั้นให้นายกรัฐมนตรีรับรอง หากการประชุมร่วมกันของประธานสภาผู้แทนราษฎรและประธานคณะกรรมาธิการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎรวินิจฉัยว่าการแก้ไขเพิ่มเติมนั้น ทำให้ร่างพระราชบัญญัติมีลักษณะเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน (มาตรา 135)

- แจ้งไปยังวุฒิสภาว่าร่างพระราชบัญญัติที่เสนอไปนั้นเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน (มาตรา 136)

1.6 เป็นรองประธานคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ คนที่ 1 เป็นไปตามมาตรา 12 แห่งพระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2560

2. อำนาจหน้าที่ตามข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2562 หมวด 2 ข้อ 9 (1)-(6)

2.1 เป็นประธานของที่ประชุม และต้องวางตนเป็นกลางในการปฏิบัติหน้าที่

2.2 กำกับดูแลการดำเนินงานกิจการของสภา

2.3 ควบคุมการรักษาความสงบเรียบร้อยในที่ประชุม ตลอดถึงบริเวณสภา

2.4 เป็นผู้แทนสภาในกิจการภายนอก

2.5 แต่งตั้งกรรมการเพื่อดำเนินกิจการใด ๆ อันเป็นประโยชน์ต่อกิจการของสภา

2.6 หน้าที่และอำนาจอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติไว้หรือตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับนี้

ประธานสภาผู้แทนราษฎรมีอำนาจหน้าที่อื่น ๆ ในเชิงรายละเอียดที่สำคัญ เช่น

1. จัดระเบียบวาระการประชุม ในข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2562 ข้อ 23 จะกำหนดลำดับสำหรับการจัดระเบียบวาระการประชุมไว้ และในวรรคสอง ก็เปิดช่องให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรใช้ดุลยพินิจได้ว่า หากเห็นว่าเรื่องใดเป็น “เรื่องด่วน” จะสามารถจัดไว้ในลำดับใดของระเบียบวาระการประชุมก็ได้ แต่ห้ามจัดไว้ก่อนเรื่องที่คณะกรรมาธิการพิจารณาเสร็จแล้ว การจัดระเบียบวาระการประชุมของประธานสภาผู้แทนราษฎรมีความสำคัญ ในกรณีที่ประธานสภาผู้แทนราษฎรเห็นว่าเรื่องใดเป็นเรื่องด่วน จะจัดไว้ในลำดับใดของระเบียบวาระการประชุมก็ได้ แต่จะจัดไว้ก่อนเรื่องที่คณะกรรมาธิการพิจารณาเสร็จแล้วไม่ได้

2. วินิจฉัยว่าผู้ตติใดเป็นผู้ตติด่วนหรือไม่ ในข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2562 ข้อ 44 กำหนดนิยามของผู้ตติไว้ว่า “ข้อเสนอดใด ๆ ที่มีความมุ่งหมายให้สภาลงมติหรือชี้ขาดว่าจะให้ปฏิบัติหรือดำเนินการอย่างไรต่อไป” ซึ่งโดยหลักแล้ว ผู้ตติทั้งหลายจะต้องเสนอ “ล้วงหน้า” เป็นหนังสือต่อประธานสภา และมี สส. รับรองไม่น้อยกว่า 5 คน แต่ก็มีข้อยกเว้นที่ไม่ต้องเสนอล้วงหน้าหรือเสนอเป็นหนังสือ สามารถเสนอได้เลยด้วยวาจาได้ ในข้อ 54 กำหนดข้อยกเว้นไว้ เช่น ขอให้พิจารณาเป็นเรื่องด่วน การขอเปลี่ยนแปลงระเบียบวาระการประชุม ผู้ตติที่ประธานอนุญาตตามที่เห็นสมควร หรือผู้ตติด่วน นิยามของผู้ตติด่วน ถูกอธิบายไว้ในข้อ 50 ว่า กรณีที่เกี่ยวข้องกับประโยชน์สำคัญของแผ่นดินหรือมีความจำเป็นรีบด่วนในอันที่จะรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือความมั่นคงของประเทศไม่ว่าในทางเศรษฐกิจ หรือทางใด ๆ ก็ตาม หรือในอันที่จะขจัดเหตุใด ๆ ที่กระทบกระเทือนต่อเสรีภาพประชาชนอย่างร้ายแรง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้สภาดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่ง สส. เสนอเป็นผู้ตติด่วนได้

ทั้งนี้ ประธานสภาผู้แทนราษฎรมีดุลยพินิจวินิจฉัยว่าผู้ตติใดเป็นผู้ตติด่วน หากประธานสภาผู้แทนราษฎรวินิจฉัยว่าผู้ตตินั้น ๆ ไม่ใช่ผู้ตติด่วน ก็จะต้องนำผู้ตตินั้นไปบรรจุเข้าระเบียบวาระการประชุมภายใน 7 วัน นับแต่ได้รับผู้ตตินั้น ตามลำดับที่ยื่นก่อนหลัง คือ หากผู้ตติใดที่ประธานสภาวินิจฉัยว่าไม่เป็นผู้ตติด่วน ก็ต้องนำไปไว้ในลำดับต่อจากระเบียบวาระการประชุมเพื่อรอเข้าสู่การพิจารณาต่อไป แต่หากประธานสภาผู้แทนราษฎรวินิจฉัยว่าเป็นผู้ตติด่วน ผู้ตตินั้นก็มีโอกาสที่จะได้รับการพิจารณาเร็วขึ้น

3. อำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการฝ่ายรัฐสภา พ.ศ. 2554 เช่น ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรมีอำนาจในการสั่งการอนุญาต การอนุมัติ หรือการปฏิบัติราชการตามที่กฎหมายระเบียบ ข้อบังคับ หรือคำสั่งใด สำหรับสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

4. อำนาจหน้าที่ตามข้อบังคับว่าด้วยประมวลจริยธรรมของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และกรรมการ พ.ศ. 2563 เช่น ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรรักษาการตามข้อบังคับนี้ และมีอำนาจออกระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งเพื่อปฏิบัติตามข้อบังคับนี้

5. อำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติสถาบันพระปกเกล้า พ.ศ. 2541 เช่น ให้ประธานรัฐสภาเป็นประธานสภาสถาบัน

6. อำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการรัฐสภา พ.ศ. 2554 เช่น ให้ประธานรัฐสภาเป็นประธานคณะกรรมการข้าราชการรัฐสภาสามัญ (ก.ร.)

การเลือกประธานสภาผู้แทนราษฎร

การดำรงตำแหน่งประธานสภาผู้แทนราษฎรในปัจจุบัน รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 116 กำหนดให้สภาผู้แทนราษฎร มีประธานสภาคนหนึ่ง และรองประธานคนหนึ่ง หรือสองคน พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งจากสมาชิกแห่งสภานั้น ๆ ตามมติของสภา ซึ่งรัฐธรรมนูญฉบับนี้มีบทบัญญัติแตกต่างจากรัฐธรรมนูญฉบับอื่น คือ ในระหว่างการดำรงตำแหน่งประธานและรองประธานสภาผู้แทนราษฎรจะเป็นกรรมการบริหาร คือ ดำรงตำแหน่งใดในพรรคการเมืองขณะเดียวกันก็ได้ สำหรับการเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพื่อดำรงตำแหน่งประธานและรองประธานสภาผู้แทนราษฎรในปี 2562

ปฏิบัติตามข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2551 ที่กำหนดให้สมาชิกแต่ละคนมีสิทธิเสนอชื่อสมาชิกได้หนึ่งชื่อ การเสนอนั้นต้องมีจำนวนสมาชิกรับรองไม่น้อยกว่ายี่สิบคน ถ้ามีการเสนอชื่อผู้ใดเพียงชื่อเดียวให้ถือว่าผู้ถูกเสนอชื่อนั้นเป็นผู้ได้รับเลือก ถ้ามีการเสนอชื่อหลายชื่อให้ออกเสียงลงคะแนนเป็นการลับเมื่อเลือกประธานและรองประธานได้แล้ว ให้เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรมีหนังสือแจ้งไปยังนายกรัฐมนตรีโดยเร็ว เพื่อนำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมแต่งตั้ง โดยมีนายกรัฐมนตรีเป็นผู้รับสนองพระบรมราชโองการ นอกจากนี้ รัฐธรรมนูญยังกำหนดให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรดำรงตำแหน่งจนสิ้นอายุของสภาหรือมีการยุบสภา ประธานสภาผู้แทนราษฎรสามารถพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระได้แล้วแต่กรณี ดังนี้ เมื่อขาดจากสมาชิกภาพ ลาออกจากตำแหน่ง ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี หรือข้าราชการการเมืองอื่น ต้องคำพิพากษาให้จำคุก แม้อัตนัยนั้นจะยังไม่ถึงที่สุดหรือมีการรอการลงโทษ เว้นแต่เป็นกรณีที่คดียังไม่ถึงที่สุดหรือมีการรอการลงโทษในความผิดอันได้กระทำโดยประมาท ความผิดลหุโทษ หรือความผิดฐานหมิ่นประมาท

สำหรับการเลือกประธานสภาผู้แทนราษฎรในปี 2562 เกิดขึ้นในการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ 25 ปีที่ 1 ครั้งที่ 1 (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) วันเสาร์ที่ 25 พฤษภาคม 2562 ณ หอประชุมใหญ่ บริษัท ทีไอที จำกัด (มหาชน) การประชุมเริ่มขึ้นเมื่อเวลา 09.40 นาฬิกา นายสรศักดิ์ เพียรเวช เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ได้ขออนุมัติที่ประชุมเพื่อขอนำข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2551 มาอนุโลมใช้บังคับซึ่งที่ประชุมเห็นชอบ เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรได้ให้นายคุณวุฒิตันตระกุล รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรไปเชิญนายชัย ชิดชอบ ซึ่งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (พรรคภูมิใจไทย) ผู้มีอายุสูงสุดในที่ประชุมทำหน้าที่เป็นประธานชั่วคราว เมื่อเข้าสู่ระเบียบวาระ “การเลือกประธานสภาผู้แทนราษฎรและรองประธานสภาผู้แทนราษฎร” นายณัฐพล ทีปสุวรรณ (พรรคพลังประชารัฐ) เป็นผู้เสนอชื่อ “นายชวน หลีกภัย” (พรรคประชาธิปัตย์) และนายชูการ์โน มะทา (พรรคประชาชาติ) เป็นผู้เสนอชื่อ “นายสมพงษ์ อมรวิวัฒน์” (พรรคเพื่อไทย) เป็นประธานสภาผู้แทนราษฎร ประธานชั่วคราวให้ใช้วิธีการออกเสียงลงคะแนนเป็นการลับ โดยวิธีเขียนชื่อผู้ซึ่งตนประสงค์จะเลือกลงบนแผ่นกระดาษ ตามข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ข้อ 5 วรรคสอง ประกอบ ข้อ 76 (2) มีวิธีปฏิบัติดังนี้

(1) ใช้วิธีการลงคะแนนในคูหา และตั้งกรรมการ จำนวน 6 ท่าน เพื่อทำหน้าที่แจกบัตร ควบคุมการหย่อนบัตรลงคะแนนของสมาชิกและตรวจนับคะแนน

(2) จะให้เลขาธิการเรียกชื่อสมาชิกตามลำดับอักษรมารับบัตรออกเสียงลงคะแนน และให้ท่านสมาชิกลงลายมือชื่อเป็นหลักฐานในการรับบัตรออกเสียงลงคะแนน

(3) เมื่อสมาชิกได้รับบัตรออกเสียงลงคะแนนพร้อมซองจากกรรมการตรวจนับคะแนนแล้ว ให้ลงคะแนนในคูหาที่จัดไว้ให้ท่านสมาชิกเขียนชื่อบุคคลที่ประสงค์จะเลือกเป็นประธานสภาผู้แทนราษฎรเพียงชื่อเดียว

(4) ให้นำบัตรออกเสียงลงคะแนนลับใส่ซองและนำมาหย่อนลงในหีบบัตรลงคะแนน

(5) เมื่อประธานได้ประกาศปิดการลงคะแนนลับแล้วสมาชิกจะใช้สิทธิลงคะแนนอีกไม่ได้

(6) ประธานประกาศมติต่อที่ประชุม

(7) เมื่อประธานประกาศผลการลงคะแนนแล้ว ให้เจ้าหน้าที่ทำลายบัตรออกเสียงลงคะแนน

ซึ่งที่ประชุมได้ลงมติเลือกนายชวน หลีกภัย ด้วยคะแนนเสียง 258 เสียง เลือกนายสมพงษ์ อมรวิวัฒน์ ด้วยคะแนนเสียง 255 เสียง และงดออกเสียง 1 เสียง จึงถือว่าที่ประชุมได้ลงมติเลือกนายชวน หลีกภัย เป็นประธานสภาผู้แทนราษฎร ส่งผลให้นายชวน หลีกภัย ได้รับเลือกเป็นประธานสภาผู้แทนราษฎรคนที่ 26 ของประเทศไทย

สำหรับการเลือกประธานสภาผู้แทนราษฎร ในปี 2566 นี้ ให้เป็นไปตามข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2562 หมวด 1 การเลือกประธานสภาและรองประธานสภา ได้กำหนดให้การเลือกประธานสภาผู้แทนราษฎรและรองประธานสภาผู้แทนราษฎร สรุปได้ ดังนี้

ขั้นที่ 1 การเลือกประธานสภาและรองประธานสภาครั้งแรก ให้ สส. ที่มีอายุสูงสุดซึ่งอยู่ในที่ประชุม เป็นประธานชั่วคราว เพื่อดำเนินการเลือกประธานสภาและรองประธานสภา

ขั้นที่ 2 สส. แต่ละคนมีสิทธิเสนอชื่อ สส. ได้หนึ่งชื่อ โดยการเสนอนั้นต้องมี สส. รับรองไม่น้อยกว่า 20 คน ถ้ามี สส. เสนอชื่อประธานสภาชั่วคราวเป็นผู้ซึ่งตำแหน่งประธานสภาและรองประธานสภา ให้ สส. ที่มีอายุสูงสุดในลำดับถัดไปเป็นประธานชั่วคราวของที่ประชุม

ขั้นที่ 3 ให้ สส. ผู้ถูกเสนอชื่อ กล่าวแสดงวิสัยทัศน์ในการที่จะดำรงตำแหน่งต่อที่ประชุม โดยไม่มีการเปิดให้ สส. คนอื่นอภิปรายแต่อย่างใด ถ้ามีการเสนอชื่อเพียงคนเดียว ให้ถือว่าผู้ถูกเสนอชื่อนั้น เป็นผู้ได้รับเลือก ถ้ามีการเสนอชื่อหลายชื่อ ให้ออกเสียงลงคะแนนเป็นการลับ เท่ากับว่าในทางสาธารณะ จะไม่สามารถทราบได้ว่า สส. แต่ละคน โหวตใครเป็นประธานสภา เมื่อเลือกประธานสภาเสร็จ จากนั้นก็ให้มีการเลือกรองประธานสภาต่อโดยใช้วิธีการเช่นเดียวกันตามลำดับ คือ ให้เลือกรองประธานสภาคนที่หนึ่งก่อน แล้วจึงเลือกรองประธานสภาคนที่สองต่อ

ขั้นที่ 4 ผู้ที่ได้รับคะแนนเสียงจาก สส. มากที่สุด ในแต่ละตำแหน่งจะได้รับการแต่งตั้งเป็นประธานสภาและรองประธานสภา และเมื่อเลือกเสร็จแล้วให้เลขาธิการแจ้งไปยังนายกรัฐมนตรีโดยเร็ว เพื่อนำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมแต่งตั้ง

สำหรับการเลือกประธานสภาผู้แทนราษฎรครั้งล่าสุดเกิดขึ้นในการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ 26 ปีที่ 1 ครั้งที่ 1 (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) วันอังคารที่ 4 กรกฎาคม 2566 ณ ห้องประชุมสภาผู้แทนราษฎร อาคารรัฐสภา การประชุมเริ่มขึ้นเมื่อเวลา 10.05 นาฬิกา นางพรพิศ เพชรเจริญ เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ได้ขออนุมัติที่ประชุมเพื่อขออนำข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2562 มาอนุโลมใช้บังคับ ซึ่งที่ประชุมเห็นชอบ เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรได้ให้ว่าที่ร้อยตำรวจตรี อาพัทธ์ สุขะนันท์ รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ไปเชิญ พลตำรวจโท วิโรจน์ เปาอินทร์ (พรรคเพื่อไทย) ซึ่งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้มีอายุสูงสุดในที่ประชุมทำหน้าที่เป็นประธานชั่วคราว เมื่อเข้าสู่ระเบียบวาระการเลือกประธานสภาผู้แทนราษฎร และเลือกรองประธานสภาผู้แทนราษฎร นายพิธา ลิ้มเจริญรัตน์ (พรรคก้าวไกล) เป็นผู้เสนอชื่อ นายวันมูหะมัดนอร์ มะทา (พรรคประชาชนชาติ) เป็นประธานสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งที่ประชุมได้มีมติให้นายวันมูหะมัดนอร์ มะทา เป็นประธานสภาผู้แทนราษฎร เนื่องจากมีการเสนอชื่อเพียงชื่อเดียวโดยไม่มีการลงมติออกเสียงลงคะแนน

ทำเนียบประธานสภาผู้แทนราษฎร

การเลือกประธานสภาผู้แทนราษฎรที่ผ่านมา ปรากฏตามตาราง ดังนี้

ตารางที่ 1 การเลือกประธานสภาผู้แทนราษฎร ตั้งแต่ปี 2475-2566

ชุด ที่	รายนามประธาน	วันที่มี การลงมติ	ผลการลงมติ	หมายเหตุ
1	เจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี (สนั่น เทพหัสดิน ณ อยุธยา)	28 มิถุนายน 2475	ได้มีผู้แทนราษฎรชั่วคราวเสนอชื่อ ประธานสภาผู้แทนราษฎรเพียงชื่อเดียว จึงไม่มีการลงमत้ออกเสียงลงคะแนน ถือว่าผู้ได้รับการเสนอชื่อได้รับเลือกให้ ดำรงตำแหน่งดังกล่าว	เนื่องจากได้รับ ตำแหน่งเป็นเสนาบดี กระทรวงธรรมการ
	เจ้าพระยาพิชัยญาติ (ตัน บุนนาค)	2 กันยายน 2475	เป็นการออกเสียงลงคะแนนเป็นการลับ โดยวิธีเขียนชื่อลงบนแผ่นกระดาษ ได้รับ คะแนนเสียงเห็นชอบด้วยคะแนนเสียง 38 เสียง	-
2	เจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี (สนั่น เทพหัสดิน ณ อยุธยา)	15 ธันวาคม 2476	เป็นการออกเสียงลงคะแนนเป็นการลับ โดยวิธีเขียนชื่อลงบนแผ่นกระดาษ ได้รับ คะแนนเสียงเห็นชอบด้วยคะแนนเสียง 149 เสียง	เนื่องจากขอลาออก ด้วยเหตุผลด้านสุขภาพ
	พลเรือตรี พระยาศรยุทธเสนี (พลเรือตรี กระแส ประวาทนะนาวิน)	26 กุมภาพันธ์ 2476	เป็นการออกเสียงลงคะแนนเป็นการลับ โดยวิธีเขียนชื่อลงบนแผ่นกระดาษ ได้รับ คะแนนเสียงเห็นชอบด้วยคะแนนเสียง 96 เสียง	เนื่องจากได้รับตำแหน่ง เป็นรัฐมนตรีว่าการ กระทรวงเศรษฐการ
	เจ้าพระยาศรีธรรมมาธิเบศ (จิตร ณ สงขลา)	22 กันยายน 2477	เป็นการออกเสียงลงคะแนนเป็นการลับ โดยวิธีเขียนชื่อลงบนแผ่นกระดาษ ได้รับ คะแนนเสียงเห็นชอบด้วยคะแนนเสียง 85 เสียง	เนื่องจากที่ประชุมมีมติ ให้เลือกตั้งประธาน สภาใหม่
	เจ้าพระยาศรีธรรมมาธิเบศ (จิตร ณ สงขลา)	17 ธันวาคม 2477	ได้มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเสนอชื่อ ประธานสภาผู้แทนราษฎรเพียงชื่อเดียว จึงไม่มีการลงमत้ออกเสียงลงคะแนน ถือว่าผู้ได้รับการเสนอชื่อได้รับเลือกให้ ดำรงตำแหน่งดังกล่าว	เนื่องจากพ้นจากตำแหน่ง ตามสมัยประชุม
	เจ้าพระยาศรีธรรมมาธิเบศ (จิตร ณ สงขลา)	2 สิงหาคม 2478	เป็นการออกเสียงลงคะแนนเป็นการลับ โดยวิธีเขียนชื่อลงบนแผ่นกระดาษ ได้รับ คะแนนเสียงเห็นชอบด้วยคะแนนเสียง 91 เสียง	เนื่องจากพ้นจากตำแหน่ง ตามสมัยประชุม
	พระยามานวราชเสวี (ปลอด วิเชียร ณ สงขลา)	3 สิงหาคม 2479	เป็นการออกเสียงลงคะแนนเป็นการลับ โดยวิธีเขียนชื่อลงบนแผ่นกระดาษ ได้รับ	-

ชุดที่	รายนามประธาน	วันที่มีการลงมติ	ผลการลงมติ	หมายเหตุ
			คะแนนเสียงเห็นชอบด้วยคะแนนเสียง 38 เสียง	
3	พระยามานวราชเสวี (ปลอด วิเชียร ณ สงขลา)	10 ธันวาคม 2480	เป็นการออกเสียงลงคะแนนเป็นการลับ โดยวิธีเขียนชื่อลงบนแผ่นกระดาษ ได้รับ คะแนนเสียงเห็นชอบด้วยคะแนนเสียง 87 เสียง	เนื่องจากพ้นจากตำแหน่ง ตามสมัยประชุม
	พระยามานวราชเสวี (ปลอด วิเชียร ณ สงขลา)	25 มิถุนายน 2481	เป็นการออกเสียงลงคะแนนเป็นการลับ โดยวิธีเขียนชื่อลงบนแผ่นกระดาษ ได้รับ คะแนนเสียงเห็นชอบด้วยคะแนนเสียง 78 เสียง	-
4	พระยามานวราชเสวี (ปลอด วิเชียร ณ สงขลา)	12 ธันวาคม 2481	เป็นการออกเสียงลงคะแนนเป็นการลับ โดยวิธีเขียนชื่อลงบนแผ่นกระดาษ ได้รับ คะแนนเสียงเห็นชอบด้วยคะแนนเสียง 119 เสียง	เนื่องจากพ้นจากตำแหน่ง ตามสมัยประชุม
	พระยามานวราชเสวี (ปลอด วิเชียร ณ สงขลา)	28 มิถุนายน 2482	เป็นการออกเสียงลงคะแนนเป็นการลับ โดยวิธีเขียนชื่อลงบนแผ่นกระดาษ ได้รับ คะแนนเสียงเห็นชอบด้วยคะแนนเสียง 119 เสียง	เนื่องจากพ้นจากตำแหน่ง ตามสมัยประชุม
	พระยามานวราชเสวี (ปลอด วิเชียร ณ สงขลา)	29 มิถุนายน 2483	ได้มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเสนอชื่อ ประธานสภาผู้แทนราษฎรเพียงชื่อเดียว จึงไม่มีการลงमत้ออกเสียงลงคะแนน ถือว่าผู้ได้รับการเสนอชื่อได้รับเลือกให้ ดำรงตำแหน่งดังกล่าว	เนื่องจากพ้นจากตำแหน่ง ตามสมัยประชุม
	พระยามานวราชเสวี (ปลอด วิเชียร ณ สงขลา)	30 มิถุนายน 2484	ได้มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเสนอชื่อ ประธานสภาผู้แทนราษฎรเพียงชื่อเดียว จึงไม่มีการลงमत้ออกเสียงลงคะแนน ถือว่าผู้ได้รับการเสนอชื่อได้รับเลือกให้ ดำรงตำแหน่งดังกล่าว	เนื่องจากพ้นจากตำแหน่ง ตามสมัยประชุม
	พระยามานวราชเสวี (ปลอด วิเชียร ณ สงขลา)	27 มิถุนายน 2485	ได้มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเสนอชื่อ ประธานสภาผู้แทนราษฎรเพียงชื่อเดียว จึงไม่มีการลงमत้ออกเสียงลงคะแนน ถือว่าผู้ได้รับการเสนอชื่อได้รับเลือกให้ ดำรงตำแหน่งดังกล่าว	เนื่องจากพ้นจากตำแหน่ง ตามสมัยประชุม
	พลเรือตรี พระยาศรยุทธเสนี (พลเรือตรี กระแส ประวาทนะนาวิน)	2 กรกฎาคม 2486	เป็นการออกเสียงลงคะแนนเป็นการลับ โดยวิธีเขียนชื่อลงบนแผ่นกระดาษ ได้รับ คะแนนเสียงเห็นชอบด้วยคะแนนเสียง 62 เสียง	เนื่องจากพ้นจากตำแหน่ง ตามสมัยประชุม

ชุดที่	รายนามประธาน	วันที่มีการลงมติ	ผลการลงมติ	หมายเหตุ
	พระยามานวราชเสวี (ปลอด วิเชียร ณ สงขลา)	28 มิถุนายน 2488	เป็นการออกเสียงลงคะแนนเป็นการลับ โดยวิธีเขียนชื่อลงบนแผ่นกระดาษ โดยประธานชั่วคราวไม่ได้ขานคะแนน	-
5	พระยามานวราชเสวี (ปลอด วิเชียร ณ สงขลา)	25 มกราคม 2489	เป็นการออกเสียงลงคะแนนเป็นการลับ โดยวิธีเขียนชื่อลงบนแผ่นกระดาษ ได้รับคะแนนเสียงเห็นชอบ แต่ประธานชั่วคราวไม่ขานคะแนน	เนื่องจากได้รับเลือกเป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์
	นายเกษม บุญศรี	3 มิถุนายน 2489	ไม่ปรากฏข้อมูลวิธีการลงมติ	เนื่องจากพ้นจากตำแหน่งตามสมัยประชุม
	นายพิง ศรีจันทร์	12 พฤษภาคม 2490	เป็นการออกเสียงลงคะแนนเป็นการลับ โดยวิธีเขียนชื่อลงบนแผ่นกระดาษ ได้รับคะแนนเสียงเห็นชอบด้วยคะแนนเสียง 90 เสียง	-
6	นายเกษม บุญศรี	20 กุมภาพันธ์ 2491	เป็นการออกเสียงลงคะแนนเป็นการลับ โดยวิธีเขียนชื่อลงบนแผ่นกระดาษ ได้รับคะแนนสูงสุด โดยประธานชั่วคราวไม่ได้ขานคะแนน	-
7	พระราชธรรมนิเทศ (นายเพียร ราชธรรมนิเทศ)	15 มิถุนายน 2492	เป็นการออกเสียงลงคะแนนเป็นการลับ โดยวิธีเขียนชื่อลงบนแผ่นกระดาษ โดยประธานชั่วคราวไม่ได้ขานคะแนน	เนื่องจากพ้นจากตำแหน่งตามสมัยประชุม
	พลโท พระประจันปัจจนึก (พุก มหาดีลก)	1 ธันวาคม 2494	ได้มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเสนอชื่อประธานสภาผู้แทนราษฎรเพียงชื่อเดียว จึงไม่มีการลงमतออกเสียงลงคะแนน ถือว่าผู้ได้รับการเสนอชื่อได้รับเลือกให้ดำรงตำแหน่งดังกล่าว	เนื่องจากพ้นจากตำแหน่งตามสมัยประชุม
	พลโท พระประจันปัจจนึก (พุก มหาดีลก)	21 มีนาคม 2495	เป็นการออกเสียงลงคะแนนเป็นการลับ โดยวิธีเขียนชื่อลงบนแผ่นกระดาษ ได้รับคะแนนเสียงเห็นชอบด้วยคะแนนเสียง 166 เสียง	เนื่องจากพ้นจากตำแหน่งตามสมัยประชุม
	พลโท พระประจันปัจจนึก (พุก มหาดีลก)	26 มิถุนายน 2495	เป็นการออกเสียงลงคะแนนเป็นการลับ โดยวิธีเขียนชื่อลงบนแผ่นกระดาษ ได้รับคะแนนเสียงเห็นชอบด้วยคะแนนเสียง 140 เสียง	เนื่องจากพ้นจากตำแหน่งตามสมัยประชุม

ชุดที่	รายนามประธาน	วันที่มีการลงมติ	ผลการลงมติ	หมายเหตุ
	พลเอก พระประจันปัจจนึก (พุก มหาติลก)	30 มิถุนายน 2496	เป็นการออกเสียงลงคะแนนเป็นการลับ โดยวิธีเขียนชื่อลงบนแผ่นกระดาษ ได้รับ คะแนนเสียงเห็นชอบด้วยคะแนนเสียง 148 เสียง	เนื่องจากพ้นจากตำแหน่ง ตามสมัยประชุม
	พลเอก พระประจันปัจจนึก (พุก มหาติลก)	26 มิถุนายน 2497	ได้มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเสนอชื่อ ประธานสภาผู้แทนราษฎรเพียงชื่อเดียว จึงไม่มีการลงमतออกเสียงลงคะแนน ถือว่า ผู้ได้รับการเสนอชื่อได้รับเลือกให้ดำรง ตำแหน่งดังกล่าว	เนื่องจากพ้นจากตำแหน่ง ตามสมัยประชุม
	พลเอก พระประจันปัจจนึก (พุก มหาติลก)	30 มิถุนายน 2498	ได้มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเสนอชื่อ ประธานสภาผู้แทนราษฎรเพียงชื่อเดียว จึงไม่มีการลงमतออกเสียงลงคะแนน ถือว่า ผู้ได้รับการเสนอชื่อได้รับเลือกให้ดำรง ตำแหน่งดังกล่าว	เนื่องจากพ้นจากตำแหน่ง ตามสมัยประชุม
	พลเอก พระประจันปัจจนึก (พุก มหาติลก)	28 มิถุนายน 2499	ได้มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเสนอชื่อ ประธานสภาผู้แทนราษฎรเพียงชื่อเดียว จึงไม่มีการลงमतออกเสียงลงคะแนน ถือว่าผู้ได้รับการเสนอชื่อได้รับเลือกให้ ดำรงตำแหน่งดังกล่าว	-
8	พลเอก พระประจันปัจจนึก (พุก มหาติลก)	16 มีนาคม 2500	เป็นการออกเสียงลงคะแนนเป็นการลับ โดยวิธีเขียนชื่อลงบนแผ่นกระดาษ ได้รับ คะแนนเสียงเห็นชอบด้วยคะแนนเสียง 177 เสียง	เนื่องจากพ้นจากตำแหน่ง ตามสมัยประชุม
	พลเอก พระประจันปัจจนึก (พุก มหาติลก)	28 มิถุนายน 2500	เป็นการออกเสียงลงคะแนนเป็นการลับ โดยวิธีเขียนชื่อลงบนแผ่นกระดาษ ได้รับ คะแนนเสียงเห็นชอบด้วยคะแนนเสียง 149 เสียง	เนื่องจากพ้นจากตำแหน่ง ตามสมัยประชุม
	พลเอก หลวงสุทธิสารณกร (สุทธิ สุทธิสารณกร)	20 กันยายน 2500	ได้มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเสนอชื่อ ประธานสภาผู้แทนราษฎรเพียงชื่อเดียว จึงไม่มีการลงमतออกเสียงลงคะแนน ถือว่าผู้ได้รับการเสนอชื่อได้รับเลือกให้ ดำรงตำแหน่งดังกล่าว	-
9	พลเอก พระประจันปัจจนึก (พุก มหาติลก)	27 ธันวาคม 2500	เป็นการออกเสียงลงคะแนนเป็นการลับ โดยวิธีเขียนชื่อลงบนแผ่นกระดาษ ได้รับ	เนื่องจากพ้นจากตำแหน่ง ตามสมัยประชุม

ชุดที่	รายนามประธาน	วันที่มีการลงมติ	ผลการลงมติ	หมายเหตุ
			คะแนนเสียงเห็นชอบด้วยคะแนนเสียง 170 เสียง	
	พลเอก พระประจันปัจจนึก (พุก มหาติลก)	25 มิถุนายน 2501	เป็นการออกเสียงลงคะแนนเป็นการลับ โดยวิธีเขียนชื่อลงบนแผ่นกระดาษ ได้รับ คะแนนเสียงเห็นชอบด้วยคะแนนเสียง 104 เสียง	-
10	พลตรี ศิริ สิริโยธิน	5 มีนาคม 2512	เป็นการออกเสียงลงคะแนนเป็นการลับ โดยวิธีเขียนชื่อลงบนแผ่นกระดาษ ได้รับ คะแนนเสียงเห็นชอบด้วยคะแนนเสียง 128 เสียง	-
11	นายประสิทธิ์ กาญจนวัฒน์	6 กุมภาพันธ์ 2518	เป็นการออกเสียงลงคะแนนเป็นการลับ โดยวิธีเขียนชื่อลงบนแผ่นกระดาษ ได้รับ คะแนนเสียงเห็นชอบด้วยคะแนนเสียง 141 เสียง	-
12	นายอุทัย พิมพ์ใจชน	19 เมษายน 2519	เป็นการออกเสียงลงคะแนนโดยเปิดเผย โดยวิธีเรียกชื่อสมาชิกตามลำดับอักษร ได้รับคะแนนเสียงเห็นชอบด้วยคะแนนเสียง 210 เสียง	-
13	นายบุญเท่ง ทองสวัสดิ์	9 พฤษภาคม 2522	ได้มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเสนอชื่อ ประธานสภาผู้แทนราษฎรเพียงชื่อเดียว จึงไม่มีการลงमतออกเสียงลงคะแนน ถือว่าผู้ได้รับการเสนอชื่อได้รับเลือกให้ ดำรงตำแหน่งดังกล่าว	-
14	นายอุทัย พิมพ์ใจชน	26 เมษายน 2526	เป็นการออกเสียงลงคะแนนโดยเปิดเผย โดยวิธีเรียกชื่อสมาชิกตามลำดับอักษรได้รับ คะแนนเสียงเห็นชอบด้วยคะแนนเสียง 164 เสียง	-
15	นายชวน หลีกภัย	4 สิงหาคม 2529	ได้มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเสนอชื่อ ประธานสภาผู้แทนราษฎรเพียงชื่อเดียว จึงไม่มีการลงमतออกเสียงลงคะแนน ถือว่าผู้ได้รับการเสนอชื่อได้รับเลือกให้ ดำรงตำแหน่งดังกล่าว	-
16	นายปัญญา เกสรทอง	3 สิงหาคม 2531	เป็นการออกเสียงลงคะแนนโดยเปิดเผย ด้วยวิธีเรียกชื่อสมาชิกตามลำดับอักษร ได้รับคะแนนเสียงเห็นชอบด้วยคะแนนเสียง 230 เสียง	-

ชุดที่	รายนามประธาน	วันที่มีการลงมติ	ผลการลงมติ	หมายเหตุ
17	นายอาทิตย์ อุไรรัตน์	3 เมษายน 2535	เป็นการออกเสียงลงคะแนนโดยเปิดเผยด้วยวิธีเรียกชื่อสมาชิกตามลำดับอักษร ได้รับคะแนนเสียงเห็นชอบด้วยคะแนนเสียง 192 เสียง	-
18	ศาสตราจารย์พิเศษมารุต บุณนาค	22 กันยายน 2535	ได้มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเสนอชื่อประธานสภาผู้แทนราษฎรเพียงชื่อเดียว จึงไม่มีการลงमतออกเสียงลงคะแนน ถือว่าผู้ได้รับการเสนอชื่อได้รับเลือกให้ดำรงตำแหน่งดังกล่าว	-
19	พลตรี บุญเฮื้อ ประเสริฐสุวรรณ	10 กรกฎาคม 2538	เป็นการออกเสียงลงคะแนนโดยเปิดเผยด้วยวิธีเรียกชื่อสมาชิกตามลำดับอักษร ได้รับคะแนนเสียงเห็นชอบด้วยคะแนนเสียง 231 เสียง	-
20	นายวันมูหะมัดนอร์ มะทา	23 พฤศจิกายน 2539	ได้ลงมติด้วยการออกเสียงลงคะแนนโดยเปิดเผยด้วยวิธีการขานชื่อ จึงถือว่าผู้ได้รับการเสนอชื่อได้รับเลือกให้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวด้วยคะแนนเสียงเห็นชอบด้วยคะแนนเสียง 221 เสียง	เนื่องจากนายวันมูหะมัดนอร์ มะทา ได้ลาออกจากตำแหน่งประธานสภาผู้แทนราษฎร (27 มิถุนายน 2543)
	นายพิชัย รัตตกุล	28 มิถุนายน 2543	ได้มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเสนอชื่อประธานสภาผู้แทนราษฎรเพียงชื่อเดียว จึงไม่มีการลงमतออกเสียงลงคะแนน ถือว่าผู้ได้รับการเสนอชื่อได้รับเลือกให้ดำรงตำแหน่งดังกล่าว	-
21	นายอุทัย พิมพ์ใจชน	5 กุมภาพันธ์ 2544	เป็นการออกเสียงลงคะแนนเป็นการลับโดยวิธีเขียนเครื่องหมายลงบนแผ่นกระดาษ ได้รับคะแนนเสียงเห็นชอบด้วยคะแนนเสียง 337 เสียง	-
22	นายโกคิน พลกุล	7 มีนาคม 2548	ได้มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเสนอชื่อประธานสภาผู้แทนราษฎรเพียงชื่อเดียว จึงไม่มีการลงमतออกเสียงลงคะแนน ถือว่าผู้ได้รับการเสนอชื่อได้รับเลือกให้	-

ชุดที่	รายนามประธาน	วันที่มีการลงมติ	ผลการลงมติ	หมายเหตุ
			ดำรงตำแหน่งดังกล่าว	
23	นายยงยุทธ ดิยะไพรัช	22 มกราคม 2551	เป็นการออกเสียงลงคะแนนเป็นการลับ โดยวิธีเขียนเครื่องหมายลงบนแผ่นกระดาษ ได้รับคะแนนเสียงเห็นชอบด้วยคะแนนเสียง 307 เสียง	เนื่องจากนายยงยุทธ ดิยะไพรัช ได้ลาออกจากตำแหน่งประธานสภาผู้แทนราษฎร (30 เมษายน 2551)
	นายชัย ชิดชอบ	12 พฤษภาคม 2551	เป็นการออกเสียงลงคะแนนเป็นการลับ โดยวิธีเขียนเครื่องหมายลงบนแผ่นกระดาษ ได้รับคะแนนเสียงเห็นชอบด้วยคะแนนเสียง 283 เสียง	-
24	นายสมศักดิ์ เกียรติสุรนนท์	2 สิงหาคม 2554	ได้มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเสนอชื่อ ประธานสภาผู้แทนราษฎรและรองประธานสภาผู้แทนราษฎรทั้งสองเพียงชื่อเดียว ทุกตำแหน่ง โดยไม่มีการลงमतออกเสียงลงคะแนน จึงถือว่าผู้ได้รับการเสนอชื่อได้รับเลือกให้ดำรงตำแหน่งดังกล่าว	-
25	นายชวน หลีกภัย	25 พฤษภาคม 2562	เป็นการออกเสียงลงคะแนนเป็นการลับ โดยวิธีเขียนชื่อผู้ที่ตนประสงค์จะเลือกลงบนแผ่นกระดาษ ได้รับคะแนนเสียงเห็นชอบด้วยคะแนนเสียง 258 เสียง	-
26	นายวันมูหะมัดนอร์ มะทา	4 กรกฎาคม 2566	ได้มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเสนอชื่อ ประธานสภาผู้แทนราษฎรเพียงชื่อเดียว จึงไม่มีการลงमतออกเสียงลงคะแนน ถือว่าผู้ได้รับการเสนอชื่อได้รับเลือกให้ดำรงตำแหน่งดังกล่าว	-

หมายเหตุ: รวบรวมและเรียบเรียงจากรายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ตั้งแต่ปี 2475-2566

อัตราค่าตอบแทนของประธานสภาผู้แทนราษฎร

ประธานสภาผู้แทนราษฎร มีอัตราเงินประจำตำแหน่ง และเงินเพิ่ม ปรากฏตามตาราง ดังนี้

ตารางที่ 2 อัตราเงินประจำตำแหน่ง และเงินเพิ่มของประธานสภาผู้แทนราษฎร ตั้งแต่ปี 2535-ปัจจุบัน

เริ่มใช้บังคับ	สมัยรัฐบาล	เงินประจำ ตำแหน่ง (บาท/เดือน)	เงินเพิ่ม (บาท/เดือน)	รวม (บาท/เดือน)
22 มีนาคม 2535	นายอานันท์ ปันยารชุน	บัญชีหมายเลข 1 48,000	38,000	86,000
		บัญชีหมายเลข 2 55,000	44,500	99,500
		บัญชีหมายเลข 3 63,000	50,000	113,000
		บัญชีหมายเลข 4 70,000	56,500	126,500
		บัญชีหมายเลข 5 78,000	62,000	140,000
1 ตุลาคม 2537	นายชวน หลีกภัย	63,000	45,500	108,500
22 มีนาคม 2543	นายชวน หลีกภัย	63,000	45,500	108,500
6 กุมภาพันธ์ 2548	พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร	65,920	50,000	115,920
1 เมษายน 2554	นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ	75,590	50,000	125,590
9 มิถุนายน 2555	นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร	75,590	50,000	125,590

หมายเหตุ: รวบรวมและเรียบเรียงจากพระราชกฤษฎีกาเงินประจำตำแหน่งและประโยชน์ตอบแทนอย่างอื่นของสมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และกรรมการ ตั้งแต่ปี 2535-2554 และพระราชกฤษฎีกาเงินประจำตำแหน่งและประโยชน์ตอบแทนอย่างอื่นของประธานและรองประธานสภาผู้แทนราษฎร ประธานและรองประธานวุฒิสภา ผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา และกรรมการ พ.ศ. 2555

บทวิเคราะห์ประเด็นเกี่ยวกับการเลือกประธานสภาผู้แทนราษฎร

รัฐธรรมนูญของไทยฉบับตั้งแต่หลังเหตุการณ์เดือนพฤษภาคม 2535 เป็นต้นมา รวมทั้งฉบับปี 2560 ได้บัญญัติให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรเป็นประธานรัฐสภา และให้ประธานวุฒิสภาเป็นรองประธานรัฐสภา โดยตำแหน่ง ความสำคัญของตำแหน่งประธานสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งเป็นประธานรัฐสภาด้วยอีกตำแหน่ง บทบาทแรกที่ชัดเจน คือ การเป็นผู้นำชื่อนายกรัฐมนตรีขึ้นทูลเกล้าฯ ต่อพระมหากษัตริย์ หลังจากที่ประชุมรัฐสภาลงมติเลือกนายกรัฐมนตรี เพื่อโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมแต่งตั้งนายกรัฐมนตรี ตามขั้นตอนของรัฐธรรมนูญ

หลังการเลือกตั้งปี 2566 การเลือกประธานสภาผู้แทนราษฎรจะเกิดขึ้นก่อนการเลือกนายกรัฐมนตรี การเลือกประธานสภาผู้แทนราษฎรนอกจากจะเป็นการเลือกผู้นำของ สส. แล้ว รัฐธรรมนูญยังกำหนดให้ ประธานสภาผู้แทนราษฎรเป็นประธานรัฐสภาด้วย (มาตรา 80) ซึ่งมีหน้าที่ในการควบคุมการประชุมร่วมของรัฐสภาที่ประกอบด้วย สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (สส.) และสมาชิกวุฒิสภา (สว.) เช่น การประชุมเพื่อพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม การประชุมเพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ ตามรัฐธรรมนูญ หมวด 16 การปฏิรูปประเทศ การประชุมเลือกนายกรัฐมนตรี (ประชุมร่วมกันเฉพาะกับ สว. ตามบทเฉพาะกาล) ตำแหน่งประมุขฝ่ายนิติบัญญัติหรือประธานสภาผู้แทนราษฎรเป็นอีกหนึ่งตำแหน่งสำคัญในทางการเมือง เนื่องจากตำแหน่งนี้เป็น 1 ใน 3 อำนาจอธิปไตยของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย และมีบทบาทสำคัญในการควบคุมทิศทางของรัฐสภาที่ประกอบไปด้วยพรรคการเมืองและกลุ่มอำนาจต่าง ๆ

ถ้าหากนับตั้งแต่ปี 2535 ประเทศไทยมีประธานสภาผู้แทนราษฎรมาแล้ว 11 คน ซึ่งทุกคนมาจากพรรคการเมืองที่มีจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (สส.) มากที่สุด แม้มีส่วนต่างจากพรรคอันดับ 2 ไม่กี่คนก็ตาม ยกเว้น 1 คนเท่านั้น ที่มาจากพรรคการเมืองที่มี สส. อันดับ 4 ในช่วงระหว่างที่มีการจัดตั้งรัฐบาลผสม ตำแหน่งที่มีความสำคัญยิ่งอีกตำแหน่ง คือ “ประธานสภาผู้แทนราษฎร” ที่ถูกคาดการณ์ว่าจะเป็นผู้มาจากพรรคที่คะแนนเสียงอันดับ 1 หรือจากพรรคร่วมรัฐบาล หากย้อนหลัง 20 ปี ประธานสภาผู้แทนราษฎรล้วนมาจากพรรคอันดับ 1 ยกเว้นสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ 25 เมื่อปี 2562 นับเป็นครั้งแรกที่ประธานสภาผู้แทนราษฎรมาจากพรรคการเมืองที่ไม่ใช่พรรคอันดับ 1 ได้แก่ นายชวน หลีกภัย จากพรรคประชาธิปัตย์ (ปชป.) ซึ่งมีที่นั่งในสภา 52 เสียง โดยมีเหตุการณ์สำคัญในการเลือกประธานสภาผู้แทนราษฎร ตั้งแต่ปี 2535-2566 ดังนี้ (เลือกตั้ง 2566: “ประธานสภาฯ” ประมุขฝ่ายนิติบัญญัติ ที่พรรคอันดับ 1 ต้องได้ ?, 2560)

ปี 2535 ศาสตราจารย์พิเศษมารุต บุณนาท จากพรรคประชาธิปัตย์ (ปชป.) ภายใต้รัฐบาลนายชวน หลีกภัย (พรรคประชาธิปัตย์ มีจำนวน สส. สูงสุดในสภา 79 เสียง)

ปี 2538 พลตรี บุญเอื้อ ประเสริฐสุวรรณ จากพรรคชาติไทย ภายใต้รัฐบาลนายบรรหาร ศิลปอาชา (พรรคชาติไทย มีจำนวน สส. สูงสุดในสภา 92 เสียง)

ปี 2539 นายวันมูหะมัดนอร์ มะทา จากพรรคความหวังใหม่ ภายใต้รัฐบาลพลเอก ชวลิต ยงใจยุทธ (พรรคความหวังใหม่ มีจำนวน สส. สูงสุดในสภา 125 เสียง)

ปี 2543 นายพิชัย รัตตกุล จากพรรคประชาธิปัตย์ ภายใต้รัฐบาลนายชวน หลีกภัย หรือ “รัฐบาลชวน 2” (มิถุนายน-พฤศจิกายน 2543) โดยพรรคประชาธิปัตย์เป็นรัฐบาลในเดือนพฤศจิกายน 2540 จากการมี สส. จากพรรคประชากรไทยมาร่วมจัดตั้งรัฐบาล หลังจากพลเอก ชวลิต ยงใจยุทธ ลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรี)

ปี 2544 นายอุทัย พิมพ์ใจชน จากพรรคไทยรักไทย ภายใต้รัฐบาลพันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร (ตำแหน่งในขณะนั้น) (พรรคไทยรักไทย มีจำนวน สส. สูงสุดในสภา 248 เสียง)

ปี 2548 นายโภคิน พลกุล จากพรรคไทยรักไทย ภายใต้รัฐบาลพันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร (ตำแหน่งในขณะนั้น) (พรรคไทยรักไทย มีจำนวน สส. สูงสุดในสภา 377 เสียง)

ปี 2551 นายยงยุทธ ตียะไพรัช จากพรรคพลังประชาชน ภายใต้รัฐบาลนายสมัคร สุนทรเวช (พรรคพลังประชาชน มีจำนวน สส. สูงสุดในสภา 233 เสียง)

ปี 2551 นายชัย ชิดชอบ จากพรรคพลังประชาชน (ต่อมาเมื่อศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบ 3 พรรคการเมือง ได้แก่ พรรคพลังประชาชน พรรคชาติไทย และพรรคมหาชนไทย นายชัย ชิดชอบ ได้ไปสังกัดพรรคภูมิใจไทย ซึ่งเปลี่ยนเข้ามาเข้าร่วมรัฐบาลกับพรรคประชาธิปัตย์ และยังคงดำรงตำแหน่งประธานสภาฯ ต่อไป)

ปี 2554 นายสมศักดิ์ เกียรติสุรนนท์ จากพรรคเพื่อไทย ภายใต้รัฐบาลนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร (พรรคเพื่อไทย มีจำนวน สส. สูงสุดในสภา 265 เสียง)

ปี 2562 นายชวน หลีกภัย จากพรรคประชาธิปัตย์ (มีจำนวน สส. ในสภาเพียง 52 เสียง ซึ่งเป็นพรรคอันดับ 4) ภายใต้รัฐบาลพลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา (พรรคพลังประชารัฐ มีจำนวน สส. สูงสุดในสภา 116 เสียง)

ปี 2566 นายวันมูหะมัดนอร์ มะทา จากพรรคประชาชาติ (มีจำนวน สส. ในสภาเพียง 9 เสียง ซึ่งเป็นพรรคอันดับ 8)

นอกจากนี้ ในการเลือกประธานสภาผู้แทนราษฎร ปี 2566 ถือเป็นครั้งแรกที่ให้ผู้ที่ถูกเสนอชื่อเป็น ประธานสภาผู้แทนราษฎรจะต้องแสดงวิสัยทัศน์ในการที่จะดำรงตำแหน่งต่อที่ประชุมภายในระยะเวลาที่ประธานกำหนด โดยไม่มีการอภิปรายของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอีกด้วย ตามข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2562 ข้อ 6 วรรคสอง กำหนดว่า “ให้ผู้ถูกเสนอชื่อตามวรรคหนึ่ง กล่าวแสดงวิสัยทัศน์ในการที่จะดำรงตำแหน่งต่อที่ประชุมภายในระยะเวลาที่ประธานกำหนด โดยไม่มีการอภิปราย”

บทสรุปและข้อเสนอแนะของผู้ศึกษา

ประธานสภาผู้แทนราษฎรในฐานะผู้กำกับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ถือเป็นผู้วินิจฉัยอนุญาตหรือจำกัดการอภิปรายของ สส. ในสภา การอภิปรายไม่ไว้วางใจนายกรัฐมนตรี หรือรัฐมนตรี หรือการอภิปรายร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี รวมทั้งอำนาจในการบรรจุญัตติต่าง ๆ เข้าสภา และตามข้อบังคับการประชุมสภาฯ จะระบุว่า ประธานสภาฯ ซึ่งเป็นประธานของที่ประชุมต้องวางตนเป็นกลางในการปฏิบัติหน้าที่ แต่ในบางครั้งก็ปฏิเสธไม่ได้ว่า การทำหน้าที่ของประธานในที่ประชุมอาจจะมีการเอนเอียงบ้าง

จะเห็นได้ว่า ผู้ที่จะมาดำรงตำแหน่งประธานสภาผู้แทนราษฎรมิได้มาจากพรรคการเมืองที่มีเสียงมากที่สุดเสมอไป ซึ่งที่ผ่านมาปรากฏให้เห็นแล้วในหลายยุคหลายสมัย และการเลือกประธานสภาผู้แทนราษฎรในครั้งล่าสุดเมื่อวันที่ 4 กรกฎาคม 2566 ผู้ที่ได้ดำรงตำแหน่งประธานสภาผู้แทนราษฎรมาจากพรรคการเมืองที่มีเสียงในสภาผู้แทนราษฎรเพียง 9 เสียงเท่านั้น สามารถได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุมสภาฯ ให้ดำรงตำแหน่งประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่ 27 แต่อย่างไรก็ตาม ประธานสภาผู้แทนราษฎรไม่ว่าจะมาจากพรรคการเมืองใด จะต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเป็นกลาง ซึ่งถือว่าเป็นคุณสมบัติสำคัญข้อหนึ่งของผู้ที่ทำหน้าที่เป็นประธานในที่ประชุม

จัดทำโดย

นายโชคสุข กรกิตติชัย

วิทยากรเชี่ยวชาญ

กลุ่มงานบริการวิชาการ 1 สำนักวิชาการ

โทร 0 2242 5900 ต่อ 5731

Email : sapagroup01@gmail.com

บรรณานุกรม

- “ข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2551” (2 พฤษภาคม 2551). **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม 125 ตอนพิเศษ 79 ง, น. 9-45.
- “ข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2562” (29 สิงหาคม 2562). **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม 136 ตอนพิเศษ 216 ง, น. 23-59.
- “ข้อบังคับว่าด้วยประมวลจริยธรรมของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและกรรมาธิการ พ.ศ. 2563” (7 กุมภาพันธ์ 2563). **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม 137 ตอนพิเศษ 31 ง, น. 37-42.
- คณิน บุญสุวรรณ. (2548). **ปทานุกรมศัพท์รัฐสภาและการเมืองไทย ฉบับสมบูรณ์**. กรุงเทพฯ: สุขภาพใจ.
- _____. (2520). **ศัพท์รัฐสภา**. กรุงเทพฯ: บพิธการพิมพ์.
- เดโช สวานานนท์. (2547). **พจนานุกรมศัพท์การเมือง**. กรุงเทพฯ: หน้าต่างสู่โลกกว้าง.
- “บันทึกการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ครั้งที่ 1/2495 (สามัญ) ชุดที่ 1 วันศุกร์ที่ 21 มีนาคม พุทธศักราช 2495 ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม เริ่มประชุมเวลา 10.15 นาฬิกา ” (1 เมษายน 2495). **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม 69 ตอนที่ 22, น. 849-851.
- “บันทึกการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ครั้งที่ 1/2500 (วิสามัญ) วันศุกร์ที่ 20 กันยายน พุทธศักราช 2500 ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม เริ่มประชุมเวลา 9.30 นาฬิกา ” (24 กันยายน 2500). **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม 74 ตอนที่ 80, น. 2349-2350.
- “บันทึกการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ครั้งที่ 1/2501 (สามัญ) วันพุธที่ 25 มิถุนายน พุทธศักราช 2501 ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม เริ่มประชุมเวลา 9.55 นาฬิกา ” (1 กรกฎาคม 2501). **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม 75 ตอนที่ 50, น. 1892-1894.
- “บันทึกการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ครั้งที่ 1/2500 (สามัญ) ชุดที่ 2 วันเสาร์ที่ 16 มีนาคม พุทธศักราช 2500 ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม เริ่มประชุมเวลา 9.40 นาฬิกา ” (26 มีนาคม 2500). **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม 74 ตอนที่ 30, น. 796-799.
- “บันทึกการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ครั้งที่ 1/2500 (สามัญ) ชุดที่ 2 วันศุกร์ที่ 28 มิถุนายน พุทธศักราช 2500 ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม เริ่มประชุมเวลา 9.30 นาฬิกา ” (9 กรกฎาคม 2500). **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม 74 ตอนที่ 60, น. 1723-1725.
- “บันทึกการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ครั้งที่ 1/2518 (สามัญสมัยแรก) วันพฤหัสบดีที่ 6 กุมภาพันธ์ พุทธศักราช 2518 ณ ตึกรัฐสภา เริ่มประชุมเวลา 9.30 นาฬิกา ” (4 มีนาคม 2518). **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม 92 ตอนที่ 53, น. 645-646.
- “บันทึกการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ 18 ปีที่ 3 ครั้งที่ 7 (สมัยสามัญ ครั้งที่หนึ่ง) วันพุธที่ 12 ตุลาคม พุทธศักราช 2537 ณ ตึกรัฐสภา เริ่มประชุมเวลา 13.45 นาฬิกา ” (10 พฤศจิกายน 2537). **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม 111 ตอนที่ 90 ง, น. 201-206.

“บันทึกการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ 21 ปีที่ 2 ครั้งที่ 1 (สมัยสามัญทั่วไป) วันพุธที่ 6 กุมภาพันธ์ พุทธศักราช 2545 ณ ตึกรัฐสภา เริ่มประชุมเวลา 13.35 นาฬิกา ” (5 มีนาคม 2545). **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม 119 ตอนที่ 19 ง, น. 150-154.

บันทึกการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ 26 ปีที่ 1 ครั้งที่ 1 (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง). (4 กรกฎาคม 2566) (น. 1-2). กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, กลุ่มงานรายงานการประชุม.

“ประกาศตั้งประธานและรองประธานสภาผู้แทน” (11 มิถุนายน 2489). **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม 63 ตอนที่ 40, น. 400-401.

“ประกาศตั้งประธานและรองประธานสภาผู้แทน” (20 พฤษภาคม 2490). **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม 64 ตอนที่ 23, น. 405-406.

“ประกาศตั้งประธานและรองประธานสภาผู้แทน” (24 กุมภาพันธ์ 2491). **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม 65 ตอนที่ 11, น. 201-202.

“ประกาศตั้งประธานและรองประธานสภาผู้แทน” (21 มิถุนายน 2492). **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม 66 ตอนที่ 33, น. 477-478.

“ประกาศตั้งประธานและรองประธานสภาผู้แทนราษฎร” (9 สิงหาคม 2479). **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม 53, น. 316-317.

“ประกาศตั้งประธานและรองประธานสภาผู้แทนราษฎร” (13 ธันวาคม 2480). **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม 54, น. 1397-1398.

“ประกาศตั้งประธานและรองประธานสภาผู้แทนราษฎร” (30 มิถุนายน 2481). **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม 55, น. 247-248.

“ประกาศตั้งประธานและรองประธานสภาผู้แทนราษฎร” (3 กรกฎาคม 2482). **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม 56, น. 640-641.

“ประกาศตั้งประธานและรองประธานสภาผู้แทนราษฎร” (2 กรกฎาคม 2483). **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม 57, น. 171-172.

“ประกาศตั้งประธานและรองประธานสภาผู้แทนราษฎร” (8 กรกฎาคม 2484). **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม 58, น. 918-919.

“ประกาศตั้งประธานและรองประธานสภาผู้แทนราษฎร” (10 กรกฎาคม 2488). **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม 62 ตอนที่ 37, น. 428-429.

“ประกาศตั้งประธานและรองประธานสภาผู้แทนราษฎร” (5 กุมภาพันธ์ 2489). **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม 63 ตอนที่ 8, น. 73-74.

“ประกาศตั้งประธานและรองประธานสภาผู้แทนราษฎร” (4 ธันวาคม 2494). **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม 68 ตอนที่ 72, น. 1610-1611.

“ประกาศตั้งประธานและรองประธานสภาผู้แทนราษฎร” (29 มีนาคม 2495). **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม 69 ตอนที่ 21 ฉบับพิเศษ, น. 1-2.

- “ประกาศตั้งประธานและรองประธานสภาผู้แทนราษฎร” (1 กรกฎาคม 2495). **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม 69 ตอนที่ 41, น. 828-829.
- “ประกาศตั้งประธานและรองประธานสภาผู้แทนราษฎร” (1 กรกฎาคม 2495). **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม 70 ตอนที่ 45, น. 792-793.
- “ประกาศตั้งประธานและรองประธานสภาผู้แทนราษฎร” (6 กรกฎาคม 2497). **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม 71 ตอนที่ 43, น. 916-917.
- “ประกาศตั้งประธานและรองประธานสภาผู้แทนราษฎร” (12 กรกฎาคม 2498). **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม 72 ตอนที่ 51, น. 1103-1104.
- “ประกาศตั้งประธานและรองประธานสภาผู้แทนราษฎร” (10 กรกฎาคม 2499). **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม 73 ตอนที่ 55, น. 823-824
- “ประกาศตั้งประธานและรองประธานสภาผู้แทนราษฎร” (19 มีนาคม 2500). **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม 74 ตอนที่ 28, น. 551-552.
- “ประกาศตั้งประธานและรองประธานสภาผู้แทนราษฎร” (2 กรกฎาคม 2500). **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม 74 ตอนที่ 59, น. 1141-1142.
- “ประกาศตั้งประธานและรองประธานสภาผู้แทนราษฎร” (21 กันยายน 2500). **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม 74 ตอนที่ 79 ฉบับพิเศษ, น. 1-2.
- “ประกาศตั้งประธานและรองประธานสภาผู้แทนราษฎร” (28 ธันวาคม 2500). **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม 74 ตอนที่ 111 ฉบับพิเศษ, น. 62-63.
- “ประกาศตั้งประธานและรองประธานสภาผู้แทนราษฎร” (1 กรกฎาคม 2501). **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม 75 ตอนที่ 50, น. 310-311.
- “ประกาศตั้งเสนาบดีกระทรวงธรรมการ” (11 กันยายน 2475). **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม 49, น. 359.
- “ประกาศตั้งอัครราชทูตประจำประเทศญี่ปุ่น” (21 สิงหาคม 2475). **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม 49, น. 283.
- “ประกาศแต่งตั้งรองประธานสภาผู้แทนราษฎร” (17 ตุลาคม 2537). **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม 111 ตอนพิเศษ 46 ง, น. 1.
- “ประกาศแต่งตั้งรองประธานสภาผู้แทนราษฎร” (16 พฤศจิกายน 2537). **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม 111 ตอนพิเศษ 54 ง, น. 1.
- “ประกาศแต่งตั้งรองประธานสภาผู้แทนราษฎร” (10 กันยายน 2539). **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม 113 ตอนที่ 73 ง, น. 1.
- “ประกาศแต่งตั้งรองประธานสภาผู้แทนราษฎร” (1 มีนาคม 2545). **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม 119 ตอนพิเศษ 18 ง, น. 1.
- “ประกาศแต่งตั้งรองประธานสภาผู้แทนราษฎร” (26 ธันวาคม 2551). **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม 125 ตอนพิเศษ 195 ง, น. 1.
- “ประกาศแต่งตั้งประธานและรองประธานสภาผู้แทน” (11 มีนาคม 2512). **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม 86 ตอนที่ 20, น. 314-315.

- “ประกาศแต่งตั้งประธานและรองประธานสภาผู้แทนราษฎร” (23 ธันวาคม 2477). ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม 51, น. 1172-1173.
- “ประกาศแต่งตั้งประธานและรองประธานสภาผู้แทนราษฎร” (2 สิงหาคม 2478). ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม 52, น. 1217-1218.
- “ประกาศแต่งตั้งประธานและรองประธานสภาผู้แทนราษฎร” (12 ธันวาคม 2481). ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม 55, น. 704-705.
- “ประกาศแต่งตั้งประธานและรองประธานสภาผู้แทนราษฎร” (10 กุมภาพันธ์ 2518). ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม 92 ตอนที่ 30 ฉบับพิเศษ, น. 1-2.
- “ประกาศแต่งตั้งประธานและรองประธานสภาผู้แทนราษฎร” (21 เมษายน 2519). ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม 93 ตอนที่ 63 ฉบับพิเศษ, น. 1-2.
- “ประกาศแต่งตั้งประธานและรองประธานสภาผู้แทนราษฎร” (12 พฤษภาคม 2522). ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม 96 ตอนที่ 78 ฉบับพิเศษ, น. 3-4.
- “ประกาศแต่งตั้งประธานและรองประธานสภาผู้แทนราษฎร” (28 เมษายน 2526). ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม 100 ตอนที่ 67 ฉบับพิเศษ, น. 27-28.
- “ประกาศแต่งตั้งประธานและรองประธานสภาผู้แทนราษฎร” (5 สิงหาคม 2529). ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม 103 ตอนที่ 137 ฉบับพิเศษ, น. 1-2.
- “ประกาศแต่งตั้งประธานและรองประธานสภาผู้แทนราษฎร” (3 สิงหาคม 2531). ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม 105 ตอนที่ 126 ฉบับพิเศษ, น. 1-2.
- “ประกาศแต่งตั้งประธานและรองประธานสภาผู้แทนราษฎร” (3 เมษายน 2535). ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม 109 ตอนที่ 36, น. 2.
- “ประกาศแต่งตั้งประธานและรองประธานสภาผู้แทนราษฎร” (22 กันยายน 2535). ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม 109 ตอนที่ 99, น. 1.
- “ประกาศแต่งตั้งประธานและรองประธานสภาผู้แทนราษฎร” (12 กรกฎาคม 2538). ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม 112 ตอนที่พิเศษ 26 ง, น. 1-2.
- “ประกาศแต่งตั้งประธานและรองประธานสภาผู้แทนราษฎร” (25 พฤศจิกายน 2539). ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม 113 ตอนที่พิเศษ 41 ง, น. 1-2.
- “ประกาศแต่งตั้งประธานและรองประธานสภาผู้แทนราษฎร” (6 กุมภาพันธ์ 2544). ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม 118 ตอนที่พิเศษ 9 ง, น. 2-3.
- “ประกาศแต่งตั้งประธานและรองประธานสภาผู้แทนราษฎร” (8 มีนาคม 2548). ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม 122 ตอนที่พิเศษ 19 ง, น. 1.
- “ประกาศแต่งตั้งประธานและรองประธานสภาผู้แทนราษฎร” (31 มกราคม 2551). ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม 125 ตอนที่พิเศษ 22 ง, น. 1.
- “ประกาศแต่งตั้งประธานและรองประธานสภาผู้แทนราษฎร” (2 สิงหาคม 2554). ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม 128 ตอนที่พิเศษ 85 ง, น. 1.

- “ประกาศแต่งตั้งประธานสภาผู้แทนราษฎร” (3 กรกฎาคม 2543). **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม 117 ตอนพิเศษ 65 ง, น. 1.
- “ประกาศแต่งตั้งประธานสภาผู้แทนราษฎร” (16 พฤษภาคม 2551). **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม 125 ตอนพิเศษ 82 ง, น. 1.
- “ประกาศแต่งตั้งประธานสภาผู้แทนราษฎรและรองประธานสภาผู้แทนราษฎร” (15 ธันวาคม 2476). **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม 50, น. 825.
- “ประกาศ เรื่อง ประธานสภาผู้แทนราษฎรลาออก และตั้งใหม่” (18 มีนาคม 2476). **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม 50, น. 1005.
- “ประกาศ เรื่อง ประธานสภาผู้แทนราษฎรลาออก และตั้งประธานสภาผู้แทนราษฎรใหม่” (24 กันยายน 2477). **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม 51, น. 646.
- “ประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร” (15 กันยายน 2475). **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม 49, น. 2169.
- “ประกาศตั้งประธานและรองประธานสภาผู้แทนราษฎร” (7 กรกฎาคม 2485). **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม 59 ตอนที่ 56, น. 1341-1342.
- “ประกาศตั้งประธานและรองประธานสภาผู้แทนราษฎร” (4 กรกฎาคม 2487). **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม 61 ตอนที่ 40, น. 588-589.
- “ประกาศตั้งประธานสภาผู้แทนราษฎร” (13 กรกฎาคม 2486). **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม 60 ตอนที่ 38, น. 1145-1146.
- “พระราชกฤษฎีกาเงินประจำตำแหน่งและประโยชน์ตอบแทนอย่างอื่นของประธานและรองประธานสภาผู้แทนราษฎร ประธานและรองประธานวุฒิสภา ผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา และกรรมการ พ.ศ. 2555” (8 มิถุนายน 2555). **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม 129 ตอนที่ 50 ก, น. 1-7
- “พระราชกฤษฎีกาเงินประจำตำแหน่งและประโยชน์ตอบแทนอย่างอื่นของสมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และกรรมการ พ.ศ. 2535” (3 เมษายน 2535). **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม 109 ตอนที่ 35, น. 73-81.
- “พระราชกฤษฎีกาเงินประจำตำแหน่งและประโยชน์ตอบแทนอย่างอื่นของสมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และกรรมการ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2538” (1 มกราคม 2538). **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม 112 ตอนที่ 1 ก, น. 53-56.
- “พระราชกฤษฎีกาเงินประจำตำแหน่งและประโยชน์ตอบแทนอย่างอื่นของสมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และกรรมการ (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2543” (25 กรกฎาคม 2543). **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม 117 ตอนที่ 69 ก, น. 1-2.
- “พระราชกฤษฎีกาเงินประจำตำแหน่งและประโยชน์ตอบแทนอย่างอื่นของสมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และกรรมการ (ฉบับที่ 7) พ.ศ. 2548” (25 มีนาคม 2548). **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม 122 ตอนที่ 28 ก, น. 1-3.

“พระราชกฤษฎีกาเงินประจำตำแหน่งและประโยชน์ตอบแทนอย่างอื่นของสมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และกรรมการ (ฉบับที่ 8) พ.ศ. 2554” (31 มีนาคม 2554). **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม 128 ตอนที่ 22 ก, น. 20-22.

“พระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2560” (31 กรกฎาคม 2560). **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม 134 ตอนที่ 79 ก, น. 1-12.

“พระราชบัญญัติระเบียบบริหารฝ่ายรัฐสภา พ.ศ. 2554” (11 พฤษภาคม 2554). **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม 128 ตอนที่ 34 ก, น. 1-7.

“พระราชบัญญัติสถาบันพระปกเกล้า พ.ศ. 2541” (4 กันยายน 2541). **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม 115 ตอนที่ 57 ก, น. 20-29.

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560. (2560). กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร เลือกตั้ง 2566: “ประธานสภาฯ” ประมุขฝ่ายนิติบัญญัติ ที่พรรคอันดับ 1 ต้องได้ ?. (25 พฤษภาคม 2566).

Thai PBS. สืบค้น 15 มิถุนายน 2566 จาก <https://www.thaipbs.or.th/news/content/328197>

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2566). **พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการรัฐสภา พ.ศ. 2554 และที่แก้ไขเพิ่มเติม**. สืบค้น 13 กรกฎาคม 2566 จาก https://www.parliament.go.th/ewtadmin/ewt/parliament_parcy/more_news.php?cid=4732&filename=pob_rule